

Otázka: Pozitivní diskriminace

Předmět: Základy společenských věd

Přidal(a): Dani

Obsah:

1. Úvod
2. Rasismus
 - Vznik rasismu
 - Stručný historický vývoj rasismu
 - Podoba dnešního rasismu ve světě a u nás
3. Antidiskriminační zákony v USA
 - Termín „Pozitivní diskriminace“
 - Vznik
 - Použití v Praxi
 - Dopady
4. Úvaha nad možným zavedením pozitivní diskriminace v ČR
 - Rasová situace v ČR
 - Možné zavedení
 - Důsledky
5. Závěr
6. Použitá literatura

1. Úvod

Za téma své seminární práce jsem si vybrala otázku pozitivní diskriminace, která měla pomoci vyřešit rasovou otázku v USA. V této práci bych se chtěla zabývat otázkami rasismu, pozitivní diskriminace a také jaké důsledky tento program má. Nepochybně měl program mnoho pozitivních důsledků, ale našly by se jistě i nějaké negativní. Nabízí se otázka, proč se tento model nezavede i v jiných zemích světa. Je možné tento program uplatnit například v České republice?

2. Rasismus

2.1 Vznik rasismu

Termín „rasismus“ se používá k označení nepřátelských pocitů jedné etnické skupiny vůči jiné. Někdy takováto antipatie vůči jedné skupině ústí v brutalitu.

Ve starověkém Řecku a Římě ani u prvních křesťanů pojem „rasa“ prakticky neexistoval. Lidé se rozlišovali pouze na civilizované národy a barbary, ale není dokázáno, že by se tyto kategorie považovaly za dědičné. Otroci i svobodní občané měli různé barvy pleti i národnosti. Nemůžeme ale tvrdit, že v antice neexistovaly žádné etnické předsudky. Již v této době začaly problémy s židy, kteří odmítali přijmout náboženství a kulturní hegemonii křesťanských národů, ale stále měli možnost začít uctívat místní božstvo a vzdát se své víry. Navíc křesťané měli s židy problém, protože židé odmítali uznat Nový zákon a Krista jako spasitele. Odpor křesťanství k judaismu je zakořeněn již od počátku křesťanství. Židé jsou také podle křesťanů zodpovědní za smrt Ježíše Krista, což dalo silný podnět k tomu, aby byli v budoucnosti předmětem pronásledování. Křesťané se snažili židy hlavně konvertovat na křesťanskou víru. Podle svatého Augustina byla konverze židů křesťanskou povinností a podmínkou pro spasení světa. Antijudaismus se stával antisemitismem, kdykoli se změnil v jedovatou nenávisť, podle níž se odstranění Židů upřednostňovalo před jejich konverzí, a z antisemitismu se stával rasismus, když převládlo přesvědčení, že židé jsou vnitřně a od přírody špatní, a nikoli že mají pouze nesprávnou víru a špatné dispozice. Ve dvanáctém a třináctém století začali být evropští křesťané k Židům nepřátelštější a položili tak základy pozdějšího rasismu.[1]

2.2 Stručný historický vývoj rasismu

Během středověku se postavení židů stále zhoršovalo. Židé byli často spojováni s ďáblem či čarodějnictvím a byli obviňováni, že zabíjeli (ukřižovali) křesťanské děti k rituálním účelům.

Během 14. Století, když vypukl v Evropě mor, bylo mnoho židů vyvražďeno, protože panoval názor, že lidé umírají kvůli tomu, že židé otrávil studny, a ne na zákeřnou nemoc.

Když se začal kolonizovat a objevovat svět, rasismus se již netýkal pouze židů. Evropané cítili nadřazenost i nad domorodými kmeny a začali využívat národy černé pleti k otroctví. Jelikož Afričané nebyli křesťany, bylo velmi jednoduché ospravedlnit takovéto zacházení. Vše bylo možné chápat i jako misionářský projekt: jejich duše mohly dosáhnout spásy díky kontaktům s věřícími. Barva pleti s tím zpočátku asi neměla moc společného, sloužila jen jako identifikace, či známka odlišnosti, která usnadňovala brutální práci s otroky. Později, ale byla situace složitější. Bylo velmi těžké legitimizovat držení černých otroků poté, co byli pokřtěni.

Misionářská činnost začala být mezi otroky prováděna zřídka, protože se jejich majitelé báli, že by křest poskytl Afričanům nárok na svobodu. Pro držení Afričanů v otroctví bez ohledu na jejich náboženské vyznání se nabízel jeden biblický mýtus, ve kterém měl být prapředek všech Afričanů, Chám, odsouzen k otroctví a jako fyzický výsledek prokletí bylo zčernání kůže. Mezi středověkými Evropany ale panoval zmatek ohledně toho, na koho se vlastně prokletí vztahuje. Geografie byla v té době v plenkách a bylo velmi těžké přiřadit ke vzdáleným kontinentům rasové typy. Prokletí bylo připisováno různým národům, např. asijským. Ve středověku se tím také občas vysvětlovalo, proč jsou někteří Evropané dědičnými otroky jiných Evropanů. Až v polovině patnáctého století, kdy se začala prozkoumávat západní Afrika, se objevila možnost, že zotročování černochoů vysvětluje prokletí. Tato vysvětlení měla spoustu nedostatků a vzdělanci tyto teorie odmítali. Tyto myšlenky se šířily především mezi prostým lidem, který si potřeboval nějak vysvětlit zotročování Afričanů.

Když se Evropané v období pozdního středověku a raného novověku dovolávali boží vůle na podporu názoru, že rozdíly mezi křesťany a židy či mezi křesťany a Afričany jsou nesmazatelné, uchýlovali se k náboženské doktríně. Ti, kteří chtěli odepřít vybrané skupině lidský status, se dovolávali prokletí židů za smrt Krista, či černochoů za Chámovy hříchy jako na nadpřirozený ekvivalent biologického determinismu. [2] Ale i církve trvala na tom, že Židé i černoši mají duše a je možné je spasit evangelizací.

Na počátku sedmnáctého století mohli být v amerických koloniích otroky pouze černoši. Nicméně o tom, kdo bude zotročen a kdo ne, rozhodoval právní a náboženský status a ne fyzické znaky.[3] Ale všechny otrokářské společnosti přiznávaly části černošského obyvatelstva úplnou nebo alespoň částečnou svobodu. Ve Virginii mohli být černoši otroky, nájemními sluhy nebo svobodnými muži. Záviselo to hlavně na okolnostech jejich příjezdu a vyznání.

Ve Spojených státech se rasismus jako ideologie hlásající vrozenou černošskou podřazenost rozvinul ve třicátých letech 19. století, kdy sever Ameriky požadoval osvobození černochoů, kdežto vláda na jihu byla rozhodnuta otroctví udržet. K ospravedlnění otroctví používali, jako

v minulosti, různé teorie o tom, že nadřazenost bělošské rasy je naprosto přirozená. Někteří se stále dovolávali již zmíněného mýtu o Chámovi. Ale i v oblastech, kde bylo otroctví zrušeno (v severních a pohraničních státech) se s obyvateli černé pleti zacházelo otřesně. Roku 1857 Nejvyšší soud rozhodl, že ani svobodní černoši nemají nárok na občanství Spojených států, protože tvůrci ústavy předpokládali, že černoši nemají mít žádná práva. Tento rozsudek ukázal, jak hluboce je rasismus v Americe zakořeněn. Rozhodnutí ale zůstalo v platnosti pouze deset let. V roce 1863 byla vyhlášena emancipace otroků po válce za ochranu Unie po odtržení Jihu. Čtrnáctý dodatek ústavně zavedl rovné občanství pro všechny osoby narozené ve Spojených státech (kromě „Indiánů, kteří neplatí daně“). Federální snahy prosadit občanskou a politickou rovnost pro černé nicméně během rekonstrukce neuspěly, protože vláda nebyla ochotná či schopná vynaložit dostatečnou sílu k překonání odporu bílých vůči rovnosti černých, který vypukl na Jihu. Antičernošský rasismus dosáhl vrcholu v období mezi koncem rekonstrukce a první světovou válkou.

Po rekonstrukci se lidé smířili s tím, že doba otroctví je pryč, ale snahy o politickou a občanskou rovnost černých se stále setkávala s odporem. Dokonce s větším odporem než se kterým jsme se mohli setkat při rušení otroctví. Trvalo velmi dlouhou dobu než vláda a sami občané dokázali přijmout černé obyvatelstvo mezi sebe. A i dnes to není úplně bez problémů.

2.3 Podoba dnešního rasismu ve svět a u nás

Otevřený legální rasismus již dnes najdeme zřídka, jde spíše o extremistické skupiny, které nezahrnují většinu obyvatel. Ale stále existuje skrytý rasismus, který přežívá po celém světě a např. po zvolení Baracka Obamy americkým prezidentem se v USA rozvířil. V různých zemích se zaměřují na jiné podmínky rasismu. Někde se zaměřují na barvu pleti, jinde pouze na odlišnou kulturu, ale je jisté, že rasismus jako takový nezmizel a asi jen tak nezmizí.

Spojené státy, jako tradiční země přistěhovalců by měly být schopny kulturní a rasovou rozmanitost přijímat lépe. Diskriminace Afroameričanů se však nyní ospravedlňuje jako „racionální“ – údajně jde o reakci na „dysfunkční“ subkulturu, která se usadila mezi černým obyvatelstvem. Těmto diskriminačním procesům mají zabránit antidiskriminační zákony, kterým se budu věnovat níže.

V České republice je rasismus velmi silným jevem. Skupiny romských přistěhovalců jsou trnem v oku nejednomu občanovi České republiky. Převládá názor, že romské etnikum není schopno se začlenit do společnosti. Ale naskytá se otázka, jestli jim to my, jako občané, usnadňujeme. Vždyť každý člověk by měl mít právo na sebeuplatnění. V České republice se setkávám s velkou

generalizací. Lidé, kteří mají nějaký špatný zážitek s Cikánem, ho začnou uplatňovat na celou romskou komunitu a nikoho nezajímá, že mezi velkým počtem špatně asimilovatelných Romů existuje pár jedinců, kteří by rádi měli práci, rádi by slušně bydleli a chtěli by, aby jejich děti chodily řádně do školy. Setkala jsem se s jedním krásným příkladem, který mluví za vše. Zнала jsem jednu velmi čistou, pořádnou paní romské národnosti, která měla za muže Čecha. V jejím bytě byla větší čistota než ve většině českých domácností (včetně té mé). Tato paní si hledala práci, jelikož byla Cikánka, našla práci pouze jako uklízečka chodníků, ale tuto práci vzala, protože opravdu chtěla pracovat. Když si hledala byt, obešla asi 30 volných bytů, které najednou volné nebyly, když jejich majitelé zjistili, že o ně má zájem Cikánka. Z tohoto příkladu vidíte, že i přes snahy zákonodárců není možné diskriminaci zatím úplně vymýtit.

V Čechách je rasismus velmi hluboce zakořeněn. Nejde jen o extremistické organizace neonacistů, které se poslední dobou rozmáhají. Jde hlavně o skrytý rasismus v obyčejných lidech.

3. Antidiskriminační zákony v USA

3.1 Termín „Pozitivní diskriminace“

Pozitivní diskriminace neboli afirmativní akce (affirmative action) je termín, který označuje snahu o zvýhodnění určitých jinak znevýhodněných skupin obyvatelstva s cílem poskytnout jim rovné příležitosti s ostatními občany státu. Zajišťuje se antidiskriminačními zákony. Rozsah se pohybuje od politiky zaměstnanosti a vzdělávání po veřejné zakázky a zdravotní programy.

Tato pozitivní diskriminace se může vztahovat na skupiny obyvatelstva např.: rasové menšiny, etnické menšiny, ženy, tělesně postižení atd. Znamená pozitivní kroky k zastoupení žen a menšin v zaměstnání, vzdělávání nebo podnikání, z nichž byly vyloučeny.

Zásadou pozitivní diskriminace je, že za účelem odstranění nerovnoprávnosti se musí zachovat nerovnoprávnost. To znamená, že nejdříve se musí znevýhodněná menšina zvýhodnit, aby po čase vznikla naprostá rovnoprávnost. Afirmativní akce se považuje jeho zastánci za základní princip demokratické společnosti, který se snaží napravit nerovnováhu, kvůli nepřiměřenému zastoupení znevýhodněných vrstev společnosti ve vládních, vzdělávacích a průmyslových institucích. Takové projevy diskriminace mohou mít mnoho podob. Některé jsou zjevné, stereotypy (např. ženy jsou způsobilé pouze k práci sekretářky a být v domácnosti, nebo že černoši jsou skvělí baviči, sportovci, ale nic jiného). Jiné jsou skryté, jako například staromládenecké kluby, které mají tendenci favorizovat nové členy podle rasy.

Je důležité zdůraznit, že afirmativní akce se nikdy neobešly bez námitek. Tento proces měl své příznivce i odpůrce, kteří vedli vášnivé debaty o přínosnosti a spravedlivosti pozitivní diskriminace.

3.2 Vznik

Roku 1866 byla vydána Rovnostní ochranná klauzule (Equal protection clause) jako součást čtrnáctého dodatku k nové Ústavě Spojených států Amerických, která měla zajišťovat rovnost všech lidí. Afirmativní akce jako takové začaly v USA jako nástroj k řešení přetrvávajících nerovností pro africké Američany v roce 1960. Tento konkrétní termín byl poprvé použit k popisu americké vládní politiky v roce 1961. Toho roku vydal prezident Kennedy „Executive Order No. 10925“. Tímto dokumentem položil základ konceptu afirmativní akce, nájem a pracovní praxe projektů financovaných z federálních fondů měly být bez rasových předsudků.

V roce 1965 byly vydány další klíčová nařízení s názvy: „U.S. Executive Order 11246“ a „Executive Order 11375“. Nařízení měla „napravit důsledky minulé a současné diskriminace“. Zakazovaly federálním dodavatelům diskriminovat zaměstnance nebo žadatele o zaměstnání z důvodu rasy, barvy kůže, náboženství, pohlaví nebo národní příslušnosti. Nařízení dále vyžadovala, aby dodavatelé zajistili, že „chráněné třídy a nevyužití pracovníci“ budou zaměstnání, jak jen to bude možné a že nebudou negativně diskriminováni. Dále výslovně vyžadovala, aby určité organizace čerpající z federálních fondů přijala afirmativní akce pro zvýšení zaměstnanosti příslušníků preferovaných rasových a etnických skupin a žen. Každá organizace s padesáti a více zaměstnanci a o celkových příjmech vyšších než 50.000 dolarů musel mít vypracován afirmativní akční plán. Tento plán musel obsahovat cíle a harmonogram pro dosažení plného využití žen a příslušníků rasových menšin.

Později vycházely další zákony a nařízení, které upřesňovaly použití koncepce afirmativní akce. Vycházely návody na uplatnění tohoto modelu. Dále byly afirmativní akce rozšiřovány i do vzdělávání. Rasa začala hrát roli i v přijímání studentů na vysoké školy.

3.3 Použití v Praxi

V USA se dnes afirmativní akce soustřeďují na vzdělání, zejména na přijímání na vysoké školy a další formy vysokoškolského vzdělávání. Rasa a národnost jsou někdy brána v úvahu při posuzování uchazečů o místo na vysoké škole. Jednotlivcům mohou být také udělena stipendia

mnohem snáze než studentům bez rasové či jiné odlišnosti. Dnes je určeno kolik studentů jiného etnika nebo rasy musí chodit do určité školy. Kvóty se musí naplnit.

To samé platí i v zaměstnání. Mnoho afroamerických obyvatel by nezískalo zaměstnání, nebýt těchto antidiskriminačních zákonů.

• Dopady

Téma pozitivní diskriminace bylo ve Spojených státech Amerických často předmětem vášnivých debat. Má své příznivce i odpůrce, kteří se nedokážou dohodnout.

Nezpochybnitelný je fakt, že afirmativní akce pomohla afroamerickému obyvatelstvu ve Spojených státech se začlenit do společnosti. Z historických událostí je jasné, že obyvatelé černé pleti to neměli jednoduché a rasismus byl v lidech zakořeněn velmi hluboko. Troufám si tvrdit, že dnes je situace značně lepší. Samozřejmě některé prvky nepřátelství vůči obyvatelům tmavé pleti existují, ale ne v takové míře jako kdysi. Lidé se naučili společně žít, pracovat, vzdělávat se. Velkým krokem bylo i zvolení amerického prezidenta tmavé pleti. Tento akt ukazuje, jak moc postoupila americká společnost kupředu, co se týče rasových předsudků. Tyto velké události by se nestaly nebýt možnosti vzdělávat se pro afroamerické děti, dnes mnoho velkých firem vede právě občan tmavé pleti, vzdělaný, kultivovaný a jistě velmi schopný. Je jisté, že programy afirmativní akce měly pozitivní dopady na americkou společnost, pomohly obyvatelům černé pleti se integrovat do společnosti a získat dostatečné vzdělání.

Někteří odpůrci afirmativní akce to považují za diskriminaci. Přesně tu diskriminaci, kterou se snaží afirmativní akce odstranit. Ale diskriminováni nejsou rasové či etnické menšiny, ale bílí Američané. Lidem dneska přijde nespravedlivé, že by někdo měl mít výhody jen proto, že má jinou barvu pleti než oni. Afirmativní akce by se podle nich měla zaměřit spíše na chudobu než na rasu. V dnešní době je mnoho lidí z vyšších a středních tříd tmavé pleti a tudíž pro ně není problém zajistit svému dítěti vzdělání. Horší je to s těmi, kteří jsou na tom finančně hůře. Není důležité, jakou má dítě barvu pleti, ale pokud nemají jeho rodiče prostředky, stejně se na žádnou lepší školu nedostane. V minulosti bylo jisté důležité odstranit rasové předsudky, ale dnes je předmětem debat, je-li opravdu správné nechat antidiskriminační zákony v této podobě.

4. Úvaha nad možným zavedením pozitivní diskriminace v ČR

V České republice jsou také jisté problémy vyžadující řešení. Situace je zde poněkud odlišná od Spojených Států Amerických, ale pokud existuje možnost řešení pomocí antidiskriminačních zákonů inspirovaných USA, měli bychom se nad tím zamyslet.

4.1 Rasová situace v ČR

V České republice je velký problém s rasovými menšinami, zejména s Romy. Romská menšina je na území republiky početná a čeští politici mají plné ruce práce s tím, jak tuto menšinu zaměstnat.

Dalším nezanedbatelným problémem je viditelné rasistické založení české společnosti. Nesnášenlivost vůči Romům z nás jen číší. Je to jasně viditelné i z toho, jak jsou Romové separováni od zbytku společnosti. Mají svoje „ghetta“, kde žijí způsobem jistě nevhodným pro lidskou bytost. Často přemýšlím nad tím, jak by se změnila situace, kdybychom my změnili náš postoj. Pokud my bychom byli přístupnější, Romové by se třeba také chovali úplně jinak, anebo také ne. Většina lidí Vám řekne, že Cikáni se nemohou změnit, prostě to mají v sobě. Mají jinou mentalitu, od přírody jsou líní a nechtějí pracovat. Ale není to skoro to samé, co tvrdili Američané o Afroameričanech?

Genetika tu jistě také hraje svojí roli, ale velkou úlohu hraje i výchova. Rodiče romských dětí je učí k nenávisti, protože oni sami nepoznali nic jiného. Nemají vzdělání, někteří jsou i negramotní. Takoví lidé nemají potřebu vést své děti ke vzdělanosti a pílí. Stačilo by vychovat jednu generaci Romů k tomu, aby se vzdělávali, pracovali a žili spořádaný život a oni by to už učili svoje děti a ti zase svoje děti a měli bychom tu produktivní menšinu. Jenže jakým způsobem toho docílit, když dnes jsou Romové na okraji společnosti a když se najde nějaký slušný a spořádaný, tak ho stejně nikde nezaměstnají, protože již budou mít špatné zkušenosti s předešlými romskými pracovníky. Dokážu si představit, jak musí být demotivující, když se opravdu slušný občan snaží najít práci a chce spořádaně žít, ale nikde mu jí nedají jen proto, jakou má barvu kůže. Nemůže se pak stát, že se opravdu stane tím, koho v něm všichni vidí? Špinavým, hloupým Romem, který krade a ničí vše, co mu přijde pod ruku?

4.2 Možné zavedení

Má vize je taková, že by se mohla zavést jistá forma pozitivní diskriminace i v našich podmínkách. Mnoho lidí asi namítne, že Romové nejsou schopni využít nabízenou pomoc

produktivním způsobem, ale Američané si to samé mysleli i o černoších ve Spojených Státech. Jiný způsob na zlepšení situace v naší republice nevidím. Zvyšování dávek jistě nepomůže, ani jiné zvýhodňování. Musí přijít motivace k práci, ke vzdělání a ne aby byli Romové zvyklí nic nedělat s tím, že jim vše přijde pod ruku samo.

Základem by bylo vzdělávání. Na každé státní střední škole by měla být určená místa pro děti z romských rodin. Každé rodině, jejíž děti by na základní škole prokazovaly alespoň průměrné či lehce podprůměrné výsledky, by byl přidělen studijní poradce, který by pomáhal dítěti s učivem a s motivací ke studiu. Poradce je potřeba z toho důvodu, že ve většině romských rodin není zvykem se učit a návyky, které má většina českých dětí od svých rodičů v těchto rodinách většinou nenajdeme. Je třeba dítě i rodiče namotivovat, aby vůbec chtěli být vystudovaní. Pokud by se podařilo projít úspěšně střední školu a zakončit jí maturitou. Již by bylo na každém studentovi, podle schopností a ambicí, jestli by chtěl pokračovat na vysokou školu, kde by také byla vyhrazena určitá místa. Předpoklad je, že během studia na střední škole student získá potřebné návyky a potřebu učit se, takže pak dále během vysokoškolského vzdělání se obejde bez poradce. Tato služba by samozřejmě byla poskytována bezplatně s tím, že až dítě vystuduje a získá práci, vložené peníze se státu vrátí.

Druhým bodem by byla oblast zaměstnání. Je důležité, aby v rámci motivace měli rodiče i žáci reálnou šanci, že když dítě vystuduje, získá mnohem lepší a lépe ohodnocenou práci než kdyby skončil se základní školou. Každý státní podnik či podnik dotovaný státem, by měl za povinnost vzít romského uchazeče o práci, pokud by žádné místo nebylo momentálně k dispozici, je povinností zaměstnavatele, aby vzal uchazeče, jak jen to bude možné. Nad podniky by dohlížel orgán, který by monitoroval situaci a každý přestupek by byl trestán.

Někomu se tento způsob může zdát velmi drastický a nespravedlivý vůči českým občanům, ale existuje snad nějaká jiná možnost, jak donutit romské obyvatele, aby měli zájem o tu práci? Oni musí zjistit, že když budou studovat a později pracovat, že se jim bude dařit lépe. A již jim nebude stačit životní minimum, které dostanou ze sociálních dávek. Jak jsem již zmiňovala. Podle mého názoru je třeba vychovat alespoň jednu generaci v tomto směru a další již půjdou samy, protože budou mít vzor ve svých rodičích.

4.3 Důsledky

Existují dva způsoby, jak by takový projekt mohl dopadnout. Zaprvé úspěchem, a to takovým, že se nám podaří vytvořit produktivní skupinu obyvatelstva, která státu na daních vrátí veškeré vložené peníze. Bylo by hezké posílat své děti do školy spolu s romskými dětmi a vědět, že se

jím nemůže nic stát. Já sama mám v živé paměti doby na základní škole, kde jsem také měla problémy s romskými spolužáky. Tento projekt by mohl problémy odstranit. Umím si představit svět, kde by mne v nemocnici ošetřoval romský lékař a tento jev by nebyl nic výjimečného.

Ten druhý způsob znamená neúspěch. Je možné, že by takový projekt naprosto zkrachoval. Mohly by se potvrdit názory, že Romové nejsou schopni přijmout jakoukoli konstruktivní pomoc a že mají v povaze pouze ničit a brát od ostatních. Stát by tento neúspěch stál mnoho milionů či dokonce miliard korun. Dopady by jistě byly otřesné. Je pravděpodobné, že by se mezi obyvateli zvedla vlna odporu a stát by nesl odpovědnost za takový katastrofální průběh.

Jenže pokud se budeme bát těch negativních dopadů a nikdy nic nezkusíme. Může se stát, že nám romský problém brzy přeroste přes hlavu a již nebudeme schopni situaci zvládnout. Pokud se to nezkusí, nikdy nezjistíme, jaké dopady bude projekt mít.

5. Závěr

Při psaní této seminární práce jsem se dozvěděla mnoho zajímavých faktů o vývoji (hlavně amerického) rasismu i o způsobech jeho řešení. Koncept zavedení v České republice, který jsem zde nastínila, jistě není dokonalý a bude mít spoustu chyb. Pokud by se opravdu takový podobný model měl uplatnit v našich podmínkách, musel by projít mnoha změnami a úpravami. Ale myslím, že jiná možnost, jak vyřešit stávající otázku neexistuje. Možná se má vize zdá značně utopistická, ale je to asi lepší než žádná myšlenka.

6. Použitá literatura

- George M. Fredrickson: Rasismus – Stručná historie (USA, 2002)
- [www. plato.stanford.edu](http://www.plato.stanford.edu)

[1] George M. Fredrickson: Rasismus – Stručná historie (USA, 2002), str. 28

[2] George M. Fredrickson: Rasismus – Stručná historie (USA, 2002), str. 49

[3] George M. Fredrickson: Rasismus – Stručná historie (USA, 2002), str. 51